

På byens centrale plads var der danseforestillinger og sang i forbindelse med en kulturfestival.

Mohammed Amin Khan Medressa og Kalta Minor Minaret er absolut blandt de seværdigheder, man ikke må snyde sig selv for i Khiva.

Usbekistan er en del af Turkistan, betegnelsen for de fem lande i regionen. Byen Khiva er markeret med en sort prik.

FAKTA USBEKISTAN

Indbyggertal: 26 millioner.
Hovedstad: Tashkent, cirka tre millioner indbyggere.

Areal: 447.400 kvadratkilometer - 10 gange Danmarks størrelse.

Sprog: Usbekisk (officielt), russisk, tajkisk, og andre.

Flyrejser til Tashkent kan blandt andet foregå med Turkish Airlines over Istanbul fra Kastrup. Prisen varierer fra cirka 4000 kroner og oppefter for en returbillet.

Khiva blev først beskrevet af muslimske rejsende i det 10. århundrede, selv om arkæologer har fastslået, at byen har eksisteret siden det 6. århundrede.

I begyndelsen af 16-tallet blev Khiva hovedstad i Khanatet af Khiva.

I 1924 blev Khanatet af Khiva en del af Sovjetunionen, da Usbekistan blev en sovjetrepublik.

Madrasa, madrasah, madrash eller medressa betyder på arabisk en religiøs skole.

En khan er en titel, som betyder hersker på mongolsk og tyrkisk. En khan hersker over et khanat. Titlen oversættes ofte til kejser. De mest kendte khane er sandsynligvis Djengis Khan og hans barnebarn Kublai Khan. På persisk betyder Khan også baron.

KILDE: WWW.WIKIPEDIA.COM

CENTRALASIATISK CHARME

Den gamle, usbekiske by Khiva har med rette fået sit centrum på UNESCOs liste over **bevaringsværdige** bydele

Bag en fedtet, ridset montre med brudsikkert glas hænger et fascinerende hals-smykke, der må veje flere kilo. Bittesmå, røde smaragder er indfattet i en kolossal guldkæde, der må have haft en gigantisk værdi. Hvilket guiden naturligvis har en forklaring på. For skulle en mand i gamle dage sige ordet for "skilsmisse" tre gange i træk, var det bare ud af vagten for hustruen.

Det eneste, hun måtte tage med sig, var det tøj, hun gik og stod i samt de smykker, hun bar, netop som "dommen" blev afsagt.

En underfundig men sand historie fra byen Khiva, der på det nærmeste er at betragte som et gigantisk frilandsmuseum med mere end 250 gamle huse og 50 moskéer, minareter og madrasaer (se faktaboks til højre på siden).

Når man træder gennem byporten ind til Itchan Kala, som den gamle bydel hedder, er det som at træde tilbage i tiden.

Lige gyldigt i hvilken retning, man vender sig, er der fantastiske bygningsværker med betagende mønstre inkorporeret i storslåede mosaikmønstre.

For 1300 år siden blev byen opført som fort foruden en central handelspost på Silkevejen. Rundt omkring i byen står kameler præcis som dengang tøjet, hvilket gør det let at drømme sig tilbage til storhedstiden, hvor transportdyrene var læsset med silke og krydderier til Europas overklasse.

Ser man på Khiva med de kritiske briller, fremstår det hele måske lidt for poleret anno 2007. Stort set samtlige bygninger er pudset flot op og restaurerede. Lidt for flotte og polerede til at virke autentiske.

Dagligdagen og dens ofte for fremmede interessante elementer som madlavning og tøjkask er også pist væk. Men på den anden side, hvem rejser adskillige tusinde kilometer for at se beskudte lagener blive kogeasket?

Den gamle bydel skrider på turister, og langt hovedparten af varer i de mange boder er ikke overraskende møntet på velbeslåede vesterlændinge og asiater. Det lever op med farvestrålende gaveobjekter, men det ender med at blive virkelig belastende at skulle takke nej ved hver eneste moské, mausoleum eller minaret.

Et velbesøgt harem

Et sted, man sikkert ikke ville have takket nej til at besøge i 1830'erne, er det velbevarede harem, hvor den regerende khan (se faktaboks) tilsyneladende tilbragte en del tid. I hvert fald har hjulene fra hestevogne boret to dybe riller i kampestenbelægningen på vej til indgangsporten.

Det har sikkert også krævet en del køreture af den ene eller anden slags, når fire hustruer og 40 konkubiner skulle holdes i ilden. Der var sågar ansat gamle koner til at gå rundt i byen og spotte de smukkeste piger, som naturligvis ikke kunne sige nej, da det var en ære for familien at blive udvalgt.

Man kan ikke undgå at tænke tanken: "Hvis disse mure kunne tale", mens man lusker rundt og forestiller sig, hvor svært det må have været for kongen at skulle vælge dagens heldige konkubine.

Der er stadig mange smukke piger i

Overalt i Khiva kan man drømme sig tilbage til fortidens mystik. Tiden står næsten stille, og der er masser af vidunderlig stilhed.

To ældre mænd nød al hurlumhejet til brydning og hane-kamp. Den ene havde sit barnebarn på skødet under de voldsomme haneampe.

Khiva, men hovedparten bor uden for den gamle bydel, da russerne i sin tid tvangsforflyttede de lokale til lidet skønne sovjetkomplekser uden for bymurene.

Hvilket både er godt og skidt. For som tidligere nævnt betyder det mangel på liv. Men på den anden side ville det svare lidt til, at der boede århusianere i den gamle by eller odenseanere i Den Fynske Landsby.

Derfor fornemmer man tydeligt, at de usbekere, der nu engang opholder sig i Itchan Kala, har til formål enten at sælge souvenirs eller guide rundt. Men altså ... Man kan ikke både benoves og have shislak i munden på samme tid.

Spiddet nedefra og op

Med en velinformeret guide kan en rundvisning i Khiva føles som at medvirke i 1001 nats eventyr. Hver eneste mursten har tilsyneladende sin egen ofte barbarske historie. Således blev én af minareterne - de høje bedetårne - brugt til at smide utro kvinder og mænd ud fra.

Andre forbrydere kunne se frem til at blive spiddet med enorme træspyd gennem et hul, hvor der bestemt ikke skal lange træpæle ind. Nogle blev begravet i sand kun med hovedet oppe og derefter stenet. Andre blev bare pisket med 1000 piskeslag eller bundet og smidt i søkke med vilde katte.

Man kunne også have været så uheldig at ankomme som tilbudsvare til de store slavemarkeder, som i flere perioder var Khivas varemærke og eksistensberettigelse.

Alt sammen flager af historie, der blaffer rundt i tankerne, mens man forsøger at skelne mellem byggestile fra henholdsvis det 14. og 16. århundrede på moskéer og minareter.

Den mest fængslende beretning knytter sig til Pahlavan Mahmoud-komplekset fra det 14. århundrede. Manden var en stor poet og bryder, der som regent erobrede store dele af Indien.

Kun én gang tabte han en brydekamp, efter en fortvivlet mor havde bedt ham om at skåne sin søn. Pahlavan Mahmoud lod sig overvinde med vilje med store omkostninger til følge. I dag kan man bede til Allah og hylde ham på én og samme tid.

Intens haneamp

Store omkostninger har det bestemt også for de væddere, der støder pandebrasken sammen på en plads midt i Itchan Kala. De er en del af en kulturweekend, hvor man både kan overvære traditionel dans, gammeldags brydekampe samt hane- og vædderkamp.

Begivenheden har samlet en masse lokale og ganske få turister. Sjøvest er det at betragte de helt små drenge og de helt gamle mænd. De lever sig komplet ind i hvert eneste dræbende angreb, de sylespidse haneklør retter mod modstanderen. Når vædderne tordner mod hinanden giver det et fælt klunk, som giver ekko mellem murene og giver et sæt i tilskuerne.

En enkelt vædder er klart overmatchet og vakler efterfølgende rundt som en beruset teenager uden retningsans.

To mere rutinerede væddere rammer igen og igen hinandens horn, så det næsten slår gnister til publikums udelte jubel. Det giver næsten hovedpine at se på, men det er en glimrende anledning til at få hilst på de lokale, der næsten bukker, når man fotograferer dem. Man kan kun spekulere på, hvor længe det mon varer ved ...

For Khiva er en fotogen størrelse, når himlen er mørkeblå som klinkerne på

murene. Byen er ikke større, end at man kan se det meste på én dag. Desuden er den så tilpas Centralasien Light, at de fleste knap så berejste danskere ikke vil blive blæst bagover, men sagtens kunne kapere dens stadig mærkbare mystik.

TEKST OG FOTO: SIMON STAUN
sim@fyens.dk

DET EUROPÆISKE FÆLLESSKAB
Den europæiske
regionale udviklingsfond

SMIL! DU ER PÅ KANARIEØERNE

Gran Canaria. Et lille kontinent der kan opleves og nydes hele året rundt.

www.turismodecanarias.com
www.spain.info

DEN SPANSKE STATS TURISTBUREAU Ny Østergade 34, 1 1101-KØBENHAVN K
Tel.: 33 18 66 30 fax: 33 15 83 65 copenhagen@tourspain.es www.spain.info/dk